

รายการหนังสือมีชีวิต / Living Books Catalog

รหัส / Code : LB-046

ชื่อเรื่อง : ความสำคัญเพลงโคราช สื่อพื้นบ้าน

ผู้เขียน – สัญชาติ : บุญสม สังข์สุข - ไทย

ภาษาที่นำเสนอ : ไทย - ไทยถิ่น

สถานที่พิมพ์ : สมาคมเพลงโคราช

ปีที่พิมพ์ : 2556

ระยะเวลาที่ให้ยืม : 30 นาที

ชนิด/ประเภท : ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

คำสำคัญ : เพลงโคราช สื่อพื้นบ้าน

รายงานย่อ :

เพลงโคราชเป็นเพลงพื้นบ้านของชาวโคราชที่ลักษณะการแสดงเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวที่นิยมกันแพร่หลายในเขตจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดทางภาคกลางบางส่วนเป็นมหรสพที่มักนิยมแสดงในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานศพ งานทำบุญร้อยวันฉลองอัฐิ ปีใหม่ สงกรานต์ และยังใช้แสดงประกอบพิธีกรรมด้านความเชื่อ เช่น งานแก้บน งานบายศรีสู่ขวัญ ทำขวัญนาค ประกอบกับการแสดงธรรมของพระคุณเจ้า แบบปจญา วิสัยนา และปัจจุบันยังใช้สื่อสารเรื่องราวต่างๆ ลงไปสู่ชุมชนที่เป็นผู้รับสารได้อย่างกลมกลืน ในนามของสื่อพื้นบ้าน หรือสื่อทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเล่าต่อกันมาว่า ท้าวสุรนารีหรือคุณหญิงโมในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่นั้น ท่านชื่นชอบเพลงโคราชมก ในปัจจุบันจึงมีการบนบานศาลกล่าวในเรื่องต่าง ๆ เมื่อสำเร็จก็ว่าจ้างหมอเพลงโคราชให้แสดงแก้บน หรือถวายขอพรคุณย่าโมในทุกโอกาส ต่อมาเมื่อกระแสวัฒนธรรมดนตรีสมัยใหม่เข้ามามาก คณะเพลงโคราชส่วนหนึ่งได้ประยุกต์จังหวะท่วงทำนองเพลงโคราชให้ผสมผสานเข้ากับดนตรี โดยสรุปแล้วว่าเพลงโคราชในปัจจุบันมีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่

1. เพลงโคราชดั้งเดิม ที่มีการแสดงอย่างเต็มรูปแบบมีลำดับขั้นตอนการแสดงชัดเจน
2. เพลงโคราชแก้บน ที่มีบทกลอนการแสดงเฉพาะเรื่องการแก้บนของเจ้าภาพเป็นเพลงขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์และอวยพรเจ้าเป็นส่วนใหญ่
3. เพลงโคราชประยุกต์ (ซึ่ง) มีการปรับกลอนเพลงให้กระชับเข้ากับห้องของดนตรี ทั้งที่นำเพลงโคราชไปร้องหมดทั้งกลอนเพลงและยกไปเป็นบางส่วนบางท่อนของกลอนเพลง มีทั้งการใช้ฉันทลักษณ์ หรือคำสร้อยของเพลงโคราชไปร้องผสมในบทเพลงเรียกว่าเพลงลูกทุ่งภาษาโคราชรากเง้าประวัติความเป็นมาความสำคัญของเพลงโคราชตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ศึกษาบทกลอนเพลงที่ยกมาเป็นตัวอย่าง ของการแสดงแต่ละครั้งตั้งแต่เริ่มเล่นจนจบลงเวลาที่ มีลำดับ ขั้นตอนการเล่นเพลงอย่างเต็มรูปแบบ รับรู้ถึงการดิ้นรนต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่ของเพลงโคราชและตัวศิลปินเพลงโคราชกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่เข้ามาบุกรุกยึดพื้นที่ของเพลงพื้นบ้าน

